

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

**“Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн ИТХ-ын 2025 оны
нөхөн сонгууль зохион байгуулахтай холбогдсон
улсын төсвөөс санхүүжүүлсэн зардлын
гүйцэтгэл” аудитын тайлан**

**ОРОН НУТГИЙН 2025 ОНЫ НӨХӨН СОНГУУЛЬ ЗОХИОН
БАЙГУУЛАХААР УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖҮҮЛСЭН ЗАРДЛЫГ
ЖУРМЫН ДАГУУ ЗАРЦУУЛСАН БАЙНА**

АУДИТЫН КОД: ХӨА-2025/129-ШТА-НА

**Хөвсгөл аймаг
2025 он**

Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, Тэргүүлэх
аудитор: А.Эрдэнэбаатар

Утас: 88883317 Цахим хаяг: erdenebaatara@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Б.Тэгшдэлгэр

Утас: 99089114 Цахим хаяг: Tegshdelgerb@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: З.Даваадорж

Утас: 91890258 Цахим хаяг: davaadorjz@audit.gov.mn

Аудитор: Н.Гүрбазар

Утас: 99979050 Цахим хаяг: gurbazarn@audit.gov.mn

Аудитор: С.Гансүх

Утас: 86479090 Цахим хаяг: gansukhsa@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дараах
хаягаар авна уу. https://audit.mn/?page_id=579

АГУУЛГА

Тайланг бэлтгэсэн:

**Хөвсгөл аймаг дахь
Төрийн аудитын газар**

Тэргүүлэх аудитор

А.Эрдэнэбаатар

Аудитын менежер

Б.Тэгшдэлгэр

Ахлах аудитор

З.Даваадорж

Аудитор

Н.Гүрбазар

Аудитор

С.Гансүх

Аудитын тайлан,
дүгнэлттэй холбоотой
асуудлаар нэмж тодруулах,
асууж лавлах зүйл гарвал
70384043 дугаарын утас,
70383793 дугаарын
факсаар харилцана уу.

ХАЯГ: Мөрөн сум Аймгийн
ЗДТГ-ын “А” корпус 3
давхар

Цахим хаяг:

audit.mn/?page_id=579

2025 оны 7 дугаар сар

Товчилсон үгийн тайлбар

Аудитын тайлан баталгаажуулах тушаал

Аудит хийх үндэслэл, бүрэн эрх, аудитын зорилт, хамрах хүрээ, аудитын арга зүй

Ерөнхий мэдээлэл

БҮЛЭГ 1. ОРОН НУТГИЙН 2025 ОНЫ НӨХӨН СОНГУУЛЬ ЗОХИОН БАЙГУУЛАХААР БАТАЛСАН ТӨСВИЙГ ХУУЛЬ, ЖУРМЫН ДАГУУ ТӨЛӨВЛӨЖ, ХУВААРИЛСАН БАЙНА.

- 1.1. Орон нутгийн 2025 оны нөхөн сонгууль зохион байгуулах төсвийг журмын дагуу зардлын нэр төрлөөр төлөвлөж баталсан байна
- 1.2. Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилтийг журамд заасан үзүүлэлтүүдийг харгалзан сумдад хуваарилсан байна.
- 1.3. Улсын бүртгэлийн хэлтэс орон нутгийн 2025 оны нөхөн сонгуульд 4,602.5 мянган төгрөг зарцуулсан байна.

БҮЛЭГ 2. ОРОН НУТГИЙН 2025 ОНЫ НӨХӨН СОНГУУЛЬ ЗОХИОН БАЙГУУЛАХАД 81,979.5 МЯНГАН ТӨГРӨГ ЗАРЦУУЛСАН БАЙНА.

- 2.1. Орон нутгийн 2025 оны нөхөн сонгууль зохион байгуулахад 81,979.5 мянган төгрөг зарцуулсан байна.
- 2.2. Зардлын гүйцэтгэлийг үнэн зөв нэгтгэн тайлагнасан байна.
- 2.3. Хөрөнгийн зарцуулалтад тавих дотоод хяналтыг үр дүнтэй хэрэгжүүлсэн байна.

Дүгнэлт

Холбогдох байгууллагын санал

Товчилсон үгийн тайлбар

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
СЕХ	Сонгуулийн Ерөнхий Хороо
МТБ	Мэдээлэл технологийн баг
ЗДТГ	Засаг даргын Тамгын газар
НДШ	Нийгмийн даатгалын шимтгэл

**ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОРЫН ТУШААЛ**

2025 оны 07 сарын 09 өдөр

Дугаар А/22

Мөрөн сум

□ Аудитын тайлан баталгаажуулах тухай □

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 29 дүгээр зүйлийн 29.4, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2025 оны А/44 дүгээр тушаал, 2023 оны А/102 дугаар “Эрх үүрэг шилжүүлэх тухай” тушаалын 4 дүгээр хавсралтын 1.4 дахь заалт, 2020 оны А/106 дугаар тушаалаар баталсан “Төрийн аудитын байгууллагаас аудит хийх журам”-ын 18.9 дахь заалтуудыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. “Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2025 оны нөхөн сонгууль зохион байгуулахтай холбогдсон улсын төсвөөс санхүүжүүлсэн зардлын гүйцэтгэл”-д хийсэн нийцлийн аудитын тайланг хавсралтаар баталгаажуулсугай.

2. Аудитын тайланг Үндэсний аудитын газрын Гүйцэтгэл-Нийцлийн аудитын газар, Хөвсгөл аймгийн сонгуулийн хороонд тус тус хүргүүлсүгэй.

3. Энэхүү тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитын менежер /Б.Тэгшдэлгэр/-д даалгасугай

4. Аудитын ажлын болон нотлох баримтыг 2025 оны 08 дугаар сарын 25-ны өдрийн дотор архивын нэгж болгон архивд хүлээлгэн өгөхийг аудитын баг /ахлах аудитор З.Даваадорж/-д үүрэг болгосугай.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

А.ӨРДЭНЭБААТАР

Аудит хийх үндэслэл, бүрэн эрх:

Аудитыг Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1-д заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.8 дах заалт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2025 оны А/44 дүгээр тушаалыг тус тус үндэслэн “Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн ИТХ-ын 2025 оны нөхөн сонгууль зохион байгуулахтай холбогдсон улсын төсвөөс санхүүжүүлсэн зардлын гүйцэтгэл”-д аудит хийлээ.

Аудитын зорилт:

Орон нутгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын 2025 оны нөхөн сонгууль зохион байгуулахтай холбоотой улсын төсвөөс олгосон хөрөнгийн төлөвлөлт, зарцуулалтыг шалгаж дүгнэлт гарган зөвлөмж боловсруулах аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, аймгийн Сонгуулийн хороо болон холбогдох албан тушаалтанд танилцуулж олон нийтэд мэдээлэхэд аудитын зорилт чиглэгдсэн. Аудитыг дараах дэд зорилтын хүрээнд гүйцэтгэлээ. Үүнд:

- Орон нутгийн сонгууль зохион байгуулахтай холбоотой улсын төсвөөс санхүүжүүлсэн зардлыг журам, зориулалтын дагуу төлөвлөж, хуваарилсан эсэх;
- Сонгууль зохион байгуулах зардлыг холбогдох хууль, журамд нийцүүлэн зарцуулж, үнэн зөв тайлагнасан эсэх;

Аудитын хамарсан хүрээ:

Аудитыг аймаг, сумын сонгуулийн хороодын болон аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтсийн Орон нутгийн 2025 оны нөхөн сонгууль зохион байгуулахтай холбоотой улсын төсвөөс хуваарилсан зардлын төлөвлөлт, зарцуулалттай холбоотой баримт материалуудыг хамруулан гүйцэтгэлээ.

Аудитын арга зүй:

Аудитыг гүйцэтгэхэд АДБОУС 100, 400, 4000, Монгол Улсын Төрийн аудитын стандарт-Нийцлийн аудит MNS 6817:2020, Нийцлийн болон санхүүгийн аудитын арга зүйг ашиглан улсын төсвөөс олгосон хөрөнгийн зарцуулалтын талаар холбогдох албан тушаалтантай ярилцлага хийх, лавлагаа авах, баримт материалд тулган баталгаажуулалт, дүн шинжилгээ хийн аудитын судалгаа, хөтөлбөр, арга зүйн дагуу нотлох зүйл цуглуулж, аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт боловсрууллаа.

Аудитад ашигласан шалгуур үзүүлэлтүүд:

Аудитад дараах хууль, эрх зүйн актыг шалгуур үзүүлэлт болгон ашиглалаа. Үүнд:

- Төсвийн тухай хууль
- Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль
- Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хууль
- СЕХ-ны даргын 2021 оны А/17 дугаар захирамжаар батлагдсан “Сонгуулийн төсөв хуваарилах, зарцуулах, түүнд хяналт тавих журам”
- СЕХ-ноос батлан гаргасан бусад дүрэм, журам, заавар
- Холбогдох бусад хууль тогтоомж, эрх зүйн актууд

Аудитын багийн бүрэлдэхүүн хугацаа:

Аудитыг Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор А.Эрдэнэбаатар хянан удирдаж, аудитын менежер Б.Тэгшдэлгэр аудитын үе шатны хяналтыг хэрэгжүүлж, ахлах аудитор З.Даваадорж, аудитор Н.Гүрбазар, С.Гансүх нар аудитын төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн дагуу 2025 оны 06 дугаар сарын 25-ний өдрөөс 07 дугаар сарын 09-ний өдрийн дотор хийж гүйцэтгэлээ.

Ерөнхий мэдээлэл:

Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.9¹-т заасны дагуу 2025 оны 6 дугаар сарын 22-ны өдөр Хөвсгөл аймгийн Алаг-Эрдэнэ, Ханх, Цагаан-Үүр сумдын ИТХ-ын 3 мандатад нөхөн сонгуулийг зохион байгуулсан байна.

Хөвсгөл аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2025 оны 01 дүгээр сарын 27-ны өдрийн IV/32 дугаар тогтоолоор аймгийн Сонгуулийн хороог 7 хүний бүрэлдэхүүнтэй байгуулсан, Алаг-Эрдэнэ, Ханх, Цагаан-Үүр сумдын сонгуулийн хороог тухайн сумын ИТХ-ын тогтоолоор тус бүр 5 хүний бүрэлдэхүүнтэй байгуулсан байна.

Аймгийн Сонгуулийн хорооны даргын 2025 оны 04 дүгээр сарын 20 өдрийн өдрийн 01, 02 дугаар захирамжуудаар аймгийн сонгуулийн хорооны нягтлан бодогч, бичиг хэргийн ажилтныг томилсон байна.

Орон нутгийн 2025 оны нөхөн сонгуулийг зохион байгуулахад Алаг-Эрдэнэ, Ханх, Цагаан-Үүр сумдын 3 хэсгийн хороонд нийт 88 ажилтан ажилласан байна. Үүнд:

- Аймгийн Сонгуулийн хороонд 2 ажилтан;
- Мэдээлэл технологийн багт 3 ажилтан;
- Сумын Сонгуулийн хэсгийн хороодод 37 ажилтан;
- Иргэний бүртгэлийн итгэмжлэгдсэн ажилтан 4;
- Цагдаагийн байгууллагын албан хаагч 42;

Нөхөн сонгуулийг зохион байгуулахад Сонгуулийн ерөнхий хороо, Улсын бүртгэлийн ерөнхий газраас нийт 82,511.7 мянган төгрөгийн зардлыг улсын төсвөөс хуваарилсан байна. Үүнийг хүснэгтээр харуулбал:

№	Байгууллагын нэр	Санхүүжилт олгосон байгууллага	Хүснэгт №1
			Санхүүжсэн дүн /мянган төгрөгөөр/
1	Аймгийн Сонгуулийн хороо	Сонгуулийн ерөнхий хороо	77,909.2
2	Улсын бүртгэлийн газар	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	4,602.5
НИЙТ			82,511.7

Сонгууль зохион байгуулахаар улсын төсвөөс баталсан хөрөнгөөс аймгийн Сонгуулийн хороо нийт 532.2 мянган төгрөгийг хэмнэж, Сонгуулийн ерөнхий хорооны дансанд буцаан төвлөрүүлсэн байна.

¹ Орон нутгийн Хурлын нөхөн болон дахин сонгуулийг жил бүрийн 6 дугаар сарын гурав дахь долоо хоногийн Ням гарагт улс даяар нэгдсэн журмаар явуулна.

БҮЛЭГ 1:

ОРОН НУТГИЙН 2025 ОНЫ НӨХӨН СОНГУУЛЬ ЗОХИОН БАЙГУУЛАХААР БАТАЛСАН ТӨСВИЙГ ХУУЛЬ ЖУРМЫН ДАГУУ ТӨЛӨВЛӨЖ, ХУВААРИЛСАН БАЙНА.**1.1 Орон нутгийн 2025 оны нөхөн сонгууль зохион байгуулах төсвийг журмын дагуу зардлын нэр төрлөөр төлөвлөж баталсан байна.**

Сонгуулийн ерөнхий хорооны даргын 2021 оны А/17 дугаар захирамжаар батлагдсан “Сонгуулийн төсөв хуваарилах, зарцуулах, тайлан гаргах, хяналт тавих журам”-ын 2.1²-т заасны дагуу сонгогчийн тоо, сумын хэсгийн хорооны тоо, тэдгээрт ажиллах ажилтнуудын тоог харгалзан улсын төсвөөс олгох зардлын төсвийг Сонгуулийн ерөнхий хорооны Тамгын газрын даргын 2025 оны 6 дугаар сарын 12-ны өдрийн 3/273 дугаар албан бичгийн хавсралтаар тогтоон ирүүлж, дараах хуваарийн дагуу санхүүжилтийг олгосон байна. Үүнд:

№	Огноо	Санхүүжилт олгосон байгууллага	Хүснэгт №2
			Мөнгөн дүн /мянган төгрөгөөр/
1	2025.04.28	Сонгуулийн ерөнхий хороо	8,472.0
2	2025.05.23	Сонгуулийн ерөнхий хороо	14,426.0
3	2025.06.16	Сонгуулийн ерөнхий хороо	55,011.2
Нийт			77,909.2

Хүснэгтэд үзүүлснээр орон нутгийн 2025 оны нөхөн сонгууль зохион байгуулах зардалд Сонгуулийн ерөнхий хорооноос Хөвсгөл аймгийн Сонгуулийн хороонд нийт 77,909.2 мянган төгрөгийг хуваарилж, олгосон байна.

“Сонгуулийн төсөв хуваарилах, зарцуулах, тайлан гаргах, хяналт тавих журам”-ын 2.2³ дахь заалтын дагуу сонгууль зохион байгуулах зардлыг 14 нэр, төрлөөр ангилан хуваарилсан байна.

1.2 Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилтийг журамд заасан үзүүлэлтүүдийг харгалзан сумдад хуваарилсан байна.

Сонгуулийн ерөнхий хорооноос хуваарилан ирүүлсэн санхүүжилтийг аймгийн Сонгуулийн хороо нь Сонгуулийн ерөнхий хорооны даргын 2021 оны А/17 дугаар захирамжаар батлагдсан “Сонгуулийн төсөв хуваарилах, зарцуулах, тайлан гаргах, хяналт тавих журам”-ын 2.3⁴-т заасны дагуу сумын хэсгийн хорооны тоо болон түүнд ажиллах гишүүдийн тоог харгалзан Сонгуулийн ерөнхий хорооноос ирүүлсэн аргачлал, зөвлөмжийн дагуу аймаг, сумдын Сонгуулийн хороодод дараах байдлаар хуваарилсан байна.

№	Сумын нэр	Хүснэгт №3	
		Мөнгөн дүн /мянган төгрөгөөр/	Хувь
1	Аймгийн Сонгуулийн хороо	35,877.6	46.1
2	Алаг-Эрдэнэ сумын Сонгуулийн хороо	14,379.6	18.5
3	Ханх сумын Сонгуулийн хороо	13,906.0	17.8
4	Цагаан-Үүр сумын Сонгуулийн хороо	13,746.0	17.6
ДҮН		77,909.2	100.0

² Сонгуулийн ерөнхий хороо нь сонгуулийн төсвийг зохих эдийн засгийн ангиллын дагуу сонгогчийн тоо, сум дүүргийн болон хэсгийн хорооны тоо, тэдгээрт ажиллах ажилтнуудын тоог харгалзан аймаг, нийслэлийн сонгуулийн хороо бүрээр хуваарилна.

³ Сонгуулийн ерөнхий хороо нь аймаг нийслэлийн сонгуулийн хороо болон төв комисст дараах зардлыг хуваарилна.

⁴ Аймаг нийслэлийн сонгуулийн хороо, төв комисс Сонгуулийн ерөнхий хорооноос өгсөн тайлбар аргачлал, байгуулагдсан сум дүүргийн болон хэсгийн хорооны тоо, түүнд ажиллах гишүүдийн тоог харгалзан сум дүүргийн сонгуулийн хороо, салбар комисст дараах зардлыг хуваарилна

Хүснэгтэд үзүүлсэн зардлыг аймгийн Сонгуулийн хорооны даргын 3 удаагийн захирамжаар сумдын Сонгуулийн хороодод тус тус хуваарилсан байна.

Зардлыг хуваарилахдаа Сонгуулийн ерөнхий хорооноос ирүүлсэн санхүүжилтийн хуваарь, хийгдэх ажлуудтай уялдуулан олгож тухай бүр заавар, зөвлөмжийг өгч ажилласан байна.

1.1.3 Улсын бүртгэлийн хэлтэс орон нутгийн 2025 оны нөхөн сонгуульд 4,602.5 мянган төгрөг зарцуулсан байна.

Орон нутгийн 2025 оны нөхөн сонгуулийг зохион байгуулахаар Хөвсгөл аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтэст Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын даргын 2025 оны А/82 дугаар тушаалаар 4,602.5 мянган төгрөгийн санхүүжилтийг хуваарилсан байна

Хуваарилсан төсөв Хүснэгт №4

Зардлын төрөл	Улсын бүртгэлийн хэлтсийн төсөв /мян.төг/
Маягт, хэвлэмэл хуудас хэвлүүлэх зардал	488.0
Саналын хуудас төхөөрөмж авах, хүргэх ачаа томилолтын зардал	712.0
Шуурхай багийн зардал	120.0
Урамшуулал, НДШ	2,812.5
Тоног төхөөрөмжийн туршилт	470.0
Дүн	4,602.5

Улсын бүртгэлийн хэлтэст хуваарилсан зардлыг Хөвсгөл аймгийн сонгогчийн тоо, хэсгийн хороодын тоо, алслалтын хэмжээ зэргийг харгалзан төлөвлөж хуваарилсан байна.

БҮЛЭГ 2: ОРОН НУТГИЙН 2025 ОНЫ НӨХӨН СОНГУУЛЬ ЗОХИОН БАЙГУУЛАХАД 81,979.5 МЯНГАН ТӨГРӨГ ЗАРЦУУЛСАН БАЙНА.

2.1 Орон нутгийн 2025 оны нөхөн сонгууль зохион байгуулахад 81,979.5 мянган төгрөг зарцуулсан байна.

Нөхөн сонгуулийг зохион байгуулахад улсын төсвөөс Хөвсгөл аймгийн Сонгуулийн хороо 77,909.2 мянган төгрөг, Улсын бүртгэлийн хэлтэс 4,602.5 мянган төгрөг нийт 82,511.7 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч 81,979.5 мянган төгрөгийг зарцуулан гүйцэтгэл 99.3 хувьтай байна. Үүнийг байгууллага, сонгуулийн хороо тус бүрээр задалж харуулбал дараах байдалтай байна.

№	Нэр	Төлөвлөгөө	Хүснэгт №5 /мянган төгрөгөөр/		
			Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
1	Аймгийн Сонгуулийн хороо	35,877.6	35,695.4	-182.2	99.5
2	Алаг-Эрдэнэ сумын сонгуулийн хороо	14,379.6	14,379.6	0.0	100.0
3	Ханх сумын сонгуулийн хороо	13,906.0	13,556.0	-350.0	97.5
4	Цагаан-Үүр сумын сонгуулийн хороо	13,746.0	13,746.0	0.0	100.0
5	Улсын бүртгэлийн хэлтэс	4,602.5	4,602.5	0.0	100.0
	ДҮН	82,511.7	81,979.5	-532.2	99.3

Хүснэгтээс үзэхэд аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтэс нь 4,602.5 мянган төгрөг зарцуулсан бөгөөд зардлын гүйцэтгэл 100.0 хувьтай байна.

Орон нутгийн 2025 оны нөхөн сонгууль зохион байгуулах зардлаас Хөвсгөл аймаг, сумдын Сонгуулийн хороод нийт 532.2 мянган төгрөгийн хэмнэлтийг гаргаж Сонгуулийн ерөнхий хорооны дансанд төвлөрүүлсэн байна.

Хөвсгөл аймгийн Сонгуулийн хороо болон сумдын хэсгийн хороод нь санхүүжсэн хөрөнгийг зарцуулахдаа Сонгуулийн ерөнхий хорооны даргын 2021 оны А/17 дугаар захирамжаар батлагдсан "Сонгуулийн төсөв хуваарилах, зарцуулах, тайлан гаргах, хяналт тавих журам"-ын 3.2 заалт болон Сонгуулийн ерөнхий хорооноос ирүүлсэн төсвийн зарцуулалтын тухай тайлбарыг баримталсан байна.

Төсвийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авахдаа /бичиг хэргийн материал, унаа, сурталчилгааны зардал, маягт хэвлүүлэх зардал/ шууд худалдан авалтын аргыг сонгож гүйцэтгэгчтэй гэрээ байгуулан ажилласан байна.

Аудитаар нийт зардлын зарцуулалтад хяналт хэрэгжүүлэхэд алдаа зөрчилтэй асуудал илрээгүй холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм журмыг бүрэн баримтлан ажилласан байна.

2.2 Зардлын гүйцэтгэлийг үнэн зөв нэгтгэн тайлагнасан байна.

Орон нутгийн 2025 оны нөхөн сонгууль зохион байгуулахтай холбогдон улсын төсвөөс санхүүжүүлсэн зардлыг аймгийн Сонгуулийн хороо Сонгуулийн ерөнхий хорооны даргын 2021 оны А/17 дугаар захирамжаар батлагдсан "Сонгуулийн төсөв хуваарилах, тайлан гаргах, хяналт тавих журам"-ын 4.1⁵-т заасны дагуу тайлагнасан байна.

Аймгийн Сонгуулийн хороо нь сумдын Сонгуулийн хорооны зардлын тайланг Сонгуулийн ерөнхий хорооны 2021 оны А/17 дугаар "Сонгуулийн төсөв хуваарилах, тайлан гаргах, хяналт тавих журам"-ын 3 дугаар хавсралтаар батлагдсан маягтын дагуу нэгтгэн авч, тус журмын 2 дугаар хавсралтын дагуу аймгийн сонгуулийн хорооны зардлын нэгдсэн тайлан гаргасан байна.

Аймаг, сумдын Сонгуулийн хорооны Нэгдсэн тайлангийн зардлыг төрлөөр ангилан хүснэгтээр харуулбал дараах байдалтай байна.

№	Зардлын нэр	Хүснэгт №8 /мянган төгрөгөөр/			Зардлын гүйцэтгэлд эзлэх хувь
		Нэгтгэсэн тайлан		Зөрүү	
		Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл		
1	Маягт, хэвлэмэл хуудас хэвлүүлэх зардал	167.0	167.0	0.0	0.2
2	Сонгуулийн хорооны гишүүдийн сургалт	1,425.0	1,425.0	0.0	1.8
3	Бичиг хэргийн зардал	1,200.0	1,200.0	0.0	1.6
4	Шуудан холбооны зардал	1,600.0	1,417.8	-182.2	1.8
5	Унааны зардал	4,080.0	4,080.0	0.0	5.3
6	Санал авах байр бэлтгэх зардал	900.0	900.0	0.0	1.2
7	Сурталчилгаа	2,100.0	2,100.0	0.0	2.7
8	МТБ-ийн гишүүний холбоо, унааны зардал	750.0	750.0	0.0	1.0
9	Саналын хуудас төхөөрөмж авах, хүргэх ачаа томилолтын зардал	10,256.0	10,246.0	-10.0	13.2
10	Томилолтын зардал	4,428.0	4,088.0	-340.0	5.3
11	Эрчим хүчний эх үүсвэр ашиглах зардал	420.0	420.0	0.0	0.5
12	Шуурхай багийн зардал	2,580.0	2,580.0	0.0	3.3
13	Сонгуулийн хорооны гишүүдийн урамшуулал, хоол, НДШ	40,443.2	40,443.2	0.0	52.3
14	Мэдээлэл технологийн багийн гишүүн, даамлын урамшуулал, хоол, НДШ	7,560.0	7,560.0	0.0	9.8

⁵ Сонгуулийн зардлын дансны орлого, зарлагын гүйлгээнд холбогдох анхан шатны баримтуудыг зохих ёсоор бүрдүүлэн хадгалж, бүртгэлийг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуульд заасны дагуу хөтөлнө

ДҮН	77,909.2	77,377.0	-532.0	100.0
-----	----------	----------	--------	-------

Дээрх хүснэгтээс харахад сонгууль зохион байгуулахад гарсан зардлын нэр төрөл нь Сонгуулийн ерөнхий хорооны даргын 2021 оны А/17 тоот захирамжаар баталсан “Сонгуулийн төсөв хуваарилах, тайлан гаргах, хяналт тавих журам”-ын 2.2⁶-т заасан зардлын нэр төрөлтэй нийцэж байна.

Нийт сонгуулийн зардлын 52.3 хувийг Сонгуулийн хорооны гишүүдийн урамшуулал, хоол, НДШ-ийн зардал эзэлж байгаа бол 47.7 хувийг бусад зардал эзэлж байна.

Орон нутгийн 2025 оны нөхөн сонгууль зохион байгуулах зардлыг Улсын бүртгэлийн хэлтсийн нэмэлт санхүүжилтийн дансаар олгож журмын дагуу зарцуулсан байна.

Аудитаар илрүүлсэн алдаа зөрчлийн талаар:

Сонгуулийн хорооны шуурхай багийн зардлыг аймгийн сонгуулийн хорооны зардалд 350.0 мянган төгрөгөөр дутуу тусгасан алдааг илрүүлж аудитын хугацаанд залруулсан.

Аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтсийн зарцуулсан зардлыг төрлөөр ангилан хүснэгтээр харуулбал дараах байдалтай байна

д/д	Зардлын нэр	Хүснэгт №9 /мянган төгрөг/		
		Төсөв	Гүйцэтгэл	Зардлын дүнд эзлэх хувь
1	Маягт, хэвлэмэл хуудас хэвлүүлэх зардал	488.0	488.0	10.6
2	Саналын хуудас төхөөрөмж авах, хүргэх ачаа томилолтын зардал	712.0	712.0	15.5
3	Шуурхай багийн зардал	120.0	120.0	2.6
4	Урамшуулал, НДШ	2,812.5	2,812.5	61.1
5	Тоног төхөөрөмжийн туршилт	470.0	470.0	10.2
	ДҮН	4,602.5	4,602.5	100.0

Хүснэгтээс үзэхэд нийт зардлын 61.1 хувийг улсын бүртгэлийн ажилтан, итгэмжлэгдсэн ажилтны урамшуулал, 38.9 хувийг бусад зардал эзэлж байна. Улсын бүртгэлийн хэлтэс нь Орон нутгийн 2025 оны нөхөн сонгууль зохион байгуулахаар батлагдсан зардлыг зориулалтын дагуу бүрэн зарцуулсан байна.

Аймгийн Цагдаагийн газарт Орон нутгийн 2025 оны нөхөн сонгууль зохион байгуулахтай холбоотой төсөв хуваарилаагүй ба өөрийн төсвөөс 2,520.0 мянган төгрөгийн хоол, 797.9 мянган төгрөгийг шатахуун нийт 3,317.9 мянган төгрөгийн зардал гаргасан байна.

Аймаг, сумдын Сонгуулийн хороо, Улсын бүртгэлийн хэлтэс нь Орон нутгийн 2025 оны нөхөн сонгууль зохион байгуулахтай холбоотой зардлыг хууль, журмын дагуу зарцуулж тайлагнасан байна.

2.3 Хөрөнгийн зарцуулалтад тавих дотоод хяналтыг үр дүнтэй хэрэгжүүлсэн байна.

Хөвсгөл аймгийн Сонгуулийн хорооны 100170022001 тоот дансны 1 дүгээр гарын үсгийг сонгуулийн хорооны дарга Х.Цэнд-Аюуш, 2 дугаар гарын үсгийг нягтлан бодогч Л.Баярдалай нар зурж, санхүүгийн үйл ажиллагааг удирдан зохион байгуулсан байна.

Сонгуулийн ерөнхий хорооны даргын 2021 оны А/17 дугаар захирамжаар батлагдсан “Сонгуулийн төсөв хуваарилах, тайлан гаргах, хяналт тавих журам”-ын 3.10 дахь хэсэгт заасны дагуу аймгийн Сонгуулийн хороо сумын сонгуулийн

⁶ Сонгуулийн ерөнхий хороо нь аймаг нийслэлийн сонгуулийн хороо болон төв комисст дараах зардлыг хуваарилна.

хорооны зардлын зарцуулалтад хяналт тавьж, дараах ажлуудыг хийсэн байна. Үүнд:

- Аймгийн сонгуулийн хороо нь сумын Сонгуулийн хороонд санхүүжилт олгох бүртээ хөрөнгө зарцуулах талаар тайлбар, зөвлөмжүүдийг хүргүүлсэн.
- Аймгийн сонгуулийн хорооны гишүүдэд сумын Сонгуулийн хороог хариуцуулан удирдлага арга зүйгээр хангаж ажилласан.
- Орон нутгийн 2025 оны нөхөн сонгуулийн үйл ажиллагаанд улсын төсвөөс хуваарилсан санхүүжилтэд аймаг сумдын төрийн санд түр данс нээж, төсвийг хуваарилан, хөтөлбөр, зориулалт, арга хэмжээгээр нь зардлын эрхийг нээж хяналт тавьж ажилласан. Аймаг, сумдын сонгуулийн зардлын баримт материалыг архивын нэгж болгон үдэж цэгцэлсэн.
- Аймгийн сонгуулийн хорооноос сумдын сонгуулийн хороодод төсөв зарцуулалт болон бүрдүүлэх анхан шатны баримт, урамшуулал, унаа хоолны мөнгө, томилолтын зардал тооцох зэрэгт нэгдсэн тайлбар чиглэлийг хүргүүлсэн.
- Сонгуулийн хорооны мэдээллийг ил тод байлгах үүднээс аймгийн сонгуулийн хорооноос гарсан тогтоол, зөвлөмж шийдвэрүүдийг бүх сумдын сонгуулийн хороодод хүргүүлж, аймгийн сонгуулийн хорооны facebook-д тухай бүр нь тавьж ажилласан. Хэвлэл мэдээллийн байгууллагуудтай сонгуулийн хугацаанд хамтран ажиллах гэрээ байгуулж, сонгуулийн үйл ажиллагааг ард иргэдэд сурталчлан таниулах, холбогдох мэдээллийг цаг тухай бүр хүргэж ажилласан байна.

ДҮГНЭЛТ

Аудитын дүнд үндэслэн дараах дүгнэлтийг хийж байна. Үүнд:

1. Орон нутгийн 2025 оны нөхөн сонгууль зохион байгуулахаар улсын төсвөөс олгосон төсвийг хууль, журмын дагуу төлөвлөж, хуваарилсан байна.
2. Орон нутгийн 2025 оны нөхөн сонгууль зохион байгуулахад 81,979.5 мянган төгрөг зарцуулж, 532.2 мянган төгрөгийн хэмнэлт гаргасан байна.
3. Аймаг сумдын Сонгуулийн хорооны зардлын нэгдсэн тайланг “Сонгуулийн төсөв хуваарилах, зарцуулах, тайлан гаргах, хяналт тавих журам”-ын хавсралтын дагуу тайлагнаж, хөрөнгийн зарцуулалтад аймаг сумдын төрийн сангаар дамжуулан хяналтыг хэрэгжүүлж, нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, анхан шатны баримтыг бүрдүүлж ажилласан байна.

ХОЛБОГДОХ БАЙГУУЛЛАГЫН САНАЛ

**ХӨВСГӨЛ АЙМГИЙН
СОНГУУЛИЙН ХОРОО**

АЗДТ-ын байр: Мөрөн сум, Хөвсгөл аймаг, 67120
Утас: 7038 2300, 7038 3303, факс: 7038 1001
Цахим шуудан: hovsgoltdg@khs.gov.mn
Цахим хуудас: www.hovsgol.gov.mn

2025.07.09 № 16

Танай _____ -ийн № _____ -т

**ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН
АУДИТЫН ГАЗАРТ**

Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газраас аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2025 оны нөхөн сонгууль зохион байгуулахтай холбоотой улсын төсвөөс санхүүжүүлсэн зардлын гүйцэтгэлд хийсэн нийцлийн аудитын тайлангийн төсөлтэй танилцлаа. Гарсан санал хүсэлтгүй болно.

НАРИЙН БИЧГИЙН
ДАРГА *[Signature]* Р.МАШБАТ

Санал *тайлбар*
ирүүлээгүй.

Хөвсгөл аймгийн орон нутгийн 2025 оны нөхөн сонгуулийн нэгтгэсэн зардлын тайлан

№	Зардлын нэр	Төсөв	Гүйцэтгэл	Үлдэгдэл	Зардлын гүйцэтгэлд эзлэх хувь
1	Маягт, хэвлэмэл хуудас хэвлүүлэх зардал	167.0	167.0	0.0	0.2
2	Сонгуулийн хорооны гишүүдийн сургалт	1,425.0	1,425.0	0.0	1.8
4	Бичиг хэргийн зардал	1,200.0	1,200.0	0.0	1.6
5	Шуудан холбооны зардал	1,600.0	1,417.8	-182.2	1.8
6	Унааны зардал	4,080.0	4,080.0	0.0	5.3
7	Санал авах байр бэлтгэх зардал	900.0	900.0	0.0	1.2
8	Сурталчилгаа	2,100.0	2,100.0	0.0	2.7
9	МТБ-ийн гишүүний холбоо, унааны зардал	750.0	750.0	0.0	1.0
10	Саналын хуудас төхөөрөмж авах, хүргэх ачаа томилолтын зардал	10,256.0	10,256.0	0.0	13.3
11	Томилолтын зардал	4,428.0	4,078.0	-350.0	5.3
14	Эрчим хүчний эх үүсвэр ашиглах зардал	420.0	420.0	0.0	0.5
15	Санал авах байрны түлшний зардал			0.0	0.0
17	Шуурхай багийн зардал	2,580.0	2,580.0	0.0	3.3
18	Сонгуулийн хорооны гишүүдийн урамшуулал, хоол, НДШ	40,443.2	40,443.2	0.0	52.3
19	Мэдээлэл технологийн багийн гишүүн, даамлын урамшуулал, хоол, НДШ	7,560.0	7,560.0	0.0	9.8
	ДҮН	77,909.2	77,377.0	-532.2	100

--ooOoo--